

УДК 658.15

Андрюшенко І.Є.¹, Холод Д.І.²

¹ д-р екон. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-0611 НУ «Запорізька політехніка»

ВПЛИВ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ НА ФІНАНСОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Повномасштабне вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 року стало безпрецедентним викликом для всіх галузей економіки, зокрема, для фінансової діяльності підприємств. Бойові дії, руйнація інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів та загальна невизначеність створили серйозний тиск на бізнес. Однак, попри це, досвід воєнного часу показав, що криза може стати не тільки випробуванням, а й нагодою для адаптації і трансформації підприємств. Гнучкість, швидке реагування на зміни ринку та ефективне фінансове управління дозволяють компаніям не тільки зберігати активи, а й знаходити шляхи для розвитку навіть у найважчих умовах.

Розглянемо чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємств в умовах воєнного стану, які наведено у таблиці 1.

Фінансові втрати під час воєнного стану для бізнесу залежать від регіону, який визначає обсяг збитків та можливості відновлення.

Компанії зі східного та південного регіонів України зазнали в 1,5 рази більших збитків, ніж підприємства західних областей. Основний тягар припав на схід та південь. Після початку військової агресії 18,2% підприємств на сході припинили діяльність на понад 12 місяців, на півдні цей показник склав 12,7% [2, с.40]. Не зважаючи на ці складнощі, деякі регіони мають кращі можливості для відбудови в найближчий час. Зокрема, східні області мають найбільші перспективи для відновлення бізнесу. Це пояснюється наявністю значного виробничого потенціалу та потребою у фінансових інвестиціях, оскільки підприємства на сході показують велику потребу у додатковому фінансуванні. З іншого боку, підприємства західних та північних регіонів менш зазнали ушкоджень і продовжують активно займатися зовнішньоекономічною діяльністю. Переважна більшість підприємств західних та північних регіонів займаються експортом та імпортом, що дає їм стабільність перед економічними викликами війни.

Таблиця 1- Вплив війни на фінансову стабільність підприємств [1, с.3]

Чинники	Фактори впливу
Зниження попиту	- зменшення споживчих витрат; - зниження інвестиційної активності; - зменшення експорту.
Порушення логістичних ланцюгів	- ускладнення доставки сировини і готової продукції; - логістичні затримки на кордоні; - зростання транспортних витрат.
Зниження виробничих потужностей	- втрата або знищення активів через бойові дії, що призвело до серйозних збитків для підприємств;
Дефіцит оборотних коштів	- труднощі у фінансуванні поточної діяльності; - низька кредитоспроможність; - зниження рівня платоспроможності.
Зростання витрат	- інфляція та знецінення національної валюти; - збільшення ціни на енергоносії, сировину та логістичні послуги.
Вплив на трудові ресурси	- вимушене переміщення, виїзд за кордон фахівців; - мобілізація співробітників до ЗСУ; - відмова від бронювання призовників.

З огляду на ці фактори, важливо відзначити, що війна не тільки створила серйозні фінансові труднощі для підприємств в окремих регіонах, але й поставила перед бізнесом завдання ефективно адаптуватися до нових умов, шукаючи можливості для відновлення та розвитку.

Воєнний стан серйозно вплинув на економіку України, змусивши бізнеси пристосовуватися до нових обставин. Частина з них змушена була зупинити роботу або переїхати в безпечніші області. Дві третини малих і середніх підприємств частково або повністю припинили свою діяльність через військову ситуацію [2, с.27]. Попри труднощі, багато підприємств мають значні незадіяні потужності, які планують поступово задіювати. Більшість бізнесів пристосувалися до складної ситуації та зберегли фінансову стабільність, що дає їм впевненість у можливості відновлення. Масового переїзду бізнесу з постраждалих областей в інші частини України не відбулося. Підприємці вважають безпеку найважливішим фактором для переїзду і сподіваються на швидке повернення на деокуповані території після завершення війни.

Отже, повномасштабне вторгнення призвело до значних фінансових труднощів для підприємств, зокрема через порушення логістики та зниження

попиту. Проте бізнеси змогли адаптуватися, зберегти стабільність та почати процес відновлення, особливо в менш постраждалих регіонах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Степаненко О.І., Канельська А.В. Фінансова стійкість підприємств в період воєнного стану: ризики, загрози, шляхи їх подолання. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://surli.li/lerdih>.
2. Оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. - кийв: програма розвитку ООН в Україні, 2024. [електронний ресурс]. Режим доступу: <https://surli.cc/hknymp>.